

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

1 Σπουδές

- 1986* Αποφοίτηση από το Αμερικανικό Κολλέγιο Θεσσαλονίκης Anatolia.
- 1990* Πτυχίο από το Τμήμα Θεολογίας του Α.Π.Θ.
- 1989* Πτυχίο Βυζαντινής Εκκλησιαστικής Μουσικής.
- 1990–91* Μεταπτυχιακές σπουδές στο Τμήμα Θεολογίας του Α.Π.Θ.
- 1991–92* Μεταπτυχιακές σπουδές στο Πανεπιστήμιο του Regensburg.
- 1992–96* Μεταπτυχιακές σπουδές στο Πανεπιστήμιο της Τυβίγγης.
- 1996* Αναγόρευση σε διδάκτορα στο Τμήμα Θεολογίας του Α.Π.Θ.
- 1997* Δίπλωμα Βυζαντινής Εκκλησιαστικής Μουσικής.

2 Επαγγελματική δραστηριότητα και ακαδημαϊκή σταδιοδρομία

- 1990–91* Παραγωγός καθημερινής εκκλησιαστικής εκπομπής στον Ραδιοφωνικό Σταθμό «Λόγου και Τέχνης» (FM 100,5) του Δημοτικού Ραδιοφώνου Θεσσαλονίκης.
- 1994-96* Μέλος του Επιστημονικού Βοηθητικού Προσωπικού (Wissenschaftliche Hilfskraft) στην Έδρα του Καθηγητή της Καινής Διαθήκης κ. Otfried Hofius στην Ευαγγελική Θεολογική Σχολή του Πανεπιστημίου της Τυβίγγης.
- 1998* Εκλογή στη βαθμίδα του Λέκτορα στο Τμήμα Κοινωνικής Θεολογίας του Ε.Κ.Π.Α. με γνωστικό αντικείμενο «Καινή Διαθήκη».
- 2003* Εκλογή στη βαθμίδα του Επίκουρου Καθηγητή.
- 2005* Μετακίνηση στο Τμήμα Θεολογίας του Ε.Κ.Π.Α.
- 2006* Μονιμοποίηση στη βαθμίδα του Επίκουρου Καθηγητή.
- 2012* Εκλογή στη βαθμίδα του Αναπληρωτή Καθηγητή.

- 2014–17 Έκτακτος Αναπληρωτής Καθηγητής στο North-West University της Νότιας Αφρικής.
- 2017–23 Εταίρος ερευνητής στο Τμήμα Σπουδών Παλαιάς και Καινής Διαθήκης, στο University of the Free State της Νότιας Αφρικής.
- 2018 Εκλογή στη βαθμίδα του Καθηγητή.
- 2020 Εταίρος ερευνητής στο Κέντρο Ανώτερων Σπουδών «Πέρα από τον Κανόνα»: Ετεροτοπίες θρησκευτικής αυθεντίας στον αρχαίο Χριστιανισμό, στο Πανεπιστήμιο του Regensburg.

3 Διεθνής ακαδημαϊκή δραστηριότητα

- 2003– Μέλος της Studiorum Novi Testamenti Societas (SNTS) και της επιτροπής της Eastern Europe Liaison Committee (EELC).
- 2003 Επισκέπτης Λέκτορας στη Θεολογική Σχολή του Πανεπιστημίου της Βέρνης.
- 2003– Διαλέξεις και μαθήματα στα Πανεπιστήμια της Βέρνης, του Μονάχου, Humboldt του Βερολίνου, της Ιένας, του Βελιγραδίου, του Regensburg, της Ζυρίχης, Emory της Atlanta, του Leuven, του Durham, καθώς επίσης και στα Καθολικό Πανεπιστήμιο της Αμερικής στην Ουάσινγκτον και Ινστιτούτο Ορθόδοξης Θεολογίας στο Cambridge της Αγγλίας.
- 2004– Μέλος του Colloquium Oecumenicum Paulinum.
- 2005–13 Μέλος στην εκδοτική επιτροπή της ρωσικής επιστημονικής σειράς βιβλικών μονογραφιών Biblica Bibliotheca Series, εκδ. St. Andrew's, Μόσχα.
- 2005–16 Μέλος της Committee on Scholarly Editions (COSE) της Γερμανικής Βιβλικής Εταιρίας.
- 2007–09 Επισκέπτης Επιστήμονας στο Τμήμα Ορθόδοξης Θεολογίας του Πανεπιστημίου του Μονάχου.
- 2008 Μέλος σε Τριμελή Επιτροπή Κρίσεως διδακτορικής διατριβής στη Θεολογική Σχολή του Πανεπιστημίου του Βελιγραδίου.
- 2008–12 Μέλος στην Εκδοτική Επιτροπή του περιοδικού *New Testament Studies* (NTS), εκδ. Cambridge University Press.
- 2008– Αντιπρόεδρος της EELC.

- 2011–21 Μέλος τετραμελών επιτροπών σε τέσσερις κρίσεις διδακτορικών διατριβών στη Θεολογική Σχολή του Καθολικού Πανεπιστημίου του Leuven.
- 2011– Μέλος στην Εκδοτική Επιτροπή των κριτικών εκδόσεων της Καινής Διαθήκης *Novum Testamentum Graece* (29η έκδοση) και *UBS Greek New Testament* (6η έκδοση), εκδ. Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart.
- 2013– Μέλος στη συμβουλευτική επιτροπή του περιοδικού *Early Christianity (EC)*, εκδ. Mohr Siebeck, Tübingen.
- 2013– Μέλος του Colloquium Ioanneum.
- 2014–17 Μέλος της διευθύνουσας επιτροπής της SNTS.
- 2014–18 Συνδιευθύνων το σεμινάριο «The Johannine Writings» της SNTS.
- 2016 Μέλος στη διεθνή συμβουλευτική επιτροπή του Center for the Study of New Testament Manuscripts (CSNTM) στο Plano του Τέξας.
- 2017–23 Εταίρος ερευνητής στο Τμήμα Σπουδών Παλαιάς και Καινής Διαθήκης στο University of the Free State της Νότιας Αφρικής.
- 2018 Μέλος σε Τετραμελή Επιτροπή Κρίσεως διδακτορικής διατριβής στη Θεολογική Σχολή του Πανεπιστημίου του Nijmegen.
- 2020– Εταίρος ερευνητής στο Κέντρο Ανώτερων Σπουδών «Beyond Canon» του Πανεπιστημίου του Regensburg.

4 Συμμετοχή σε επιστημονικές εταιρίες, συμβούλια και επιτροπές εντός Ελλάδος

- 1993 Μέλος στην Ελληνική Εταιρεία Βιβλικών Σπουδών.
- 2004–07 Επισκέπτης Καθηγητής στην Ανωτέρα Εκκλησιαστική Σχολή Αθηνών.
- 2004–15 Μέλος στην Εκδοτική Επιτροπή του περιοδικού *Δελτίο Βιβλικών Μελετών (ΔΒΜ)*, εκδ. Άρτος Ζωής, Αθήνα.
- 2007– Μέλος στη Γενική Συνέλευση της Ελληνικής Βιβλικής Εταιρίας.
- 2007– Μέλος στο Διοικητικό Συμβούλιο της Ακαδημίας Θεολογικών Σπουδών Βόλου.
- 2008– Μέλος στο Διοικητικό Συμβούλιο της Ελληνικής Βιβλικής Εταιρίας.
- 2014– Συνδιευθυντής στον Τομέα Χειρόγραφης Παράδοσης της Καινής Διαθήκης στο πλαίσιο λειτουργίας της Ακαδημίας Θεολογικών Σπουδών Βόλου.

- 2016– Μέλος στο Διοικητικό Συμβούλιο της Ελληνικής Εταιρείας Βιβλικών Σπουδών.
- 2016– Μέλος της εκδοτικής επιτροπής του περιοδικού *Analogia: The Pemptousia Journal for Theological Studies*, εκδ. Πεμπτουσία, Αθήνα.
- 2018–24 Πρόεδρος του Πανελληνίου Θεολογικού Συνδέσμου «Καιρός - για την αναβάθμιση της θρησκευτικής εκπαίδευσης».
- 2018–24 Εκδότης του περιοδικού *Ελληνική περιοδική έκδοση για τη Θρησκευτική Εκπαίδευση (ΕΛΘΕ)*, εκδ. Πανελληνίου Θεολογικού Συνδέσμου «Καιρός - για την αναβάθμιση της θρησκευτικής εκπαίδευσης».
- 2019–21 Μέλος της εκδοτικής επιτροπής του περιοδικού *Θεολογία*, εκδ. Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος, Αθήνα.

ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΙΣ

1 Βιβλία

1.1 *Η θεολογική σημασία των θαυμάτων στο κατά Ιωάννην Ευαγγέλιο*, Θεσσαλονίκη: Πουρναράς, 1997, σσ. 620.

1.2 *Die Eschatologie des Barnabasbriefes*, Thessaloniki: Pournaras, 1997, σσ. 101 (= *Γρηγόριος ο Παλαμάς* 80/770 [1997], 803–67).

1.3 *Αμαρτία – Βάπτισμα – Χάρις (Ρωμ. 6,1–14). Συμβολή στην παύλεια σωτηριολογία*, Βιβλική Βιβλιοθήκη 25, Θεσσαλονίκη: Πουρναράς, 2002, σσ. 436.

1.4 *Θέματα ερμηνείας και θεολογίας της Καινής Διαθήκης*, Βιβλική Βιβλιοθήκη 24, Θεσσαλονίκη: Πουρναράς, 2002, σσ. 409 (απαρτίζεται από τα άρθρα υπ' αρ. 2.1–4, 2.6–12).

1.5 *Ερμηνευτικές προσεγγίσεις: Απαντήσεις σε απορίες από την Καινή Διαθήκη*, Αθήνα: Αποστολική Διακονία της Εκκλησίας της Ελλάδος, ²2005, σσ. 175 (απαρτίζεται από τα άρθρα υπ' αρ. 3.1–16).

1.6 *Sola Scriptura ökumenisch*, συγγρ. S. Alkier, C. Karakolis, T. Nicklas, Paderborn: Brill Schöningh, 2021 (περιλαμβάνει τα άρθρα υπ' αρ. 2.73–76).

2 Μελέτες

2.1 «“Σάρξ” και “πνεῦμα” στην προς Γαλάτας επιστολή και στον Γνωστικισμό», *Εισηγήσεις Η' Συνάξεως Ορθοδόξων Βιβλικών Θεολόγων: Η προς Γαλάτας επιστολή του αποστόλου Παύλου: Προβλήματα μεταφραστικά, φιλολογικά, ιστορικά, ερμηνευτικά, θεολογικά*, Θεσσαλονίκη: Πουρναράς, 1997, 155–74 (= *Θέματα ερμηνείας και θεολογίας*, 305–27).

2.2 «“Συνηρχόμενοι ἐπὶ τὸ αὐτό...” (Βαρν. 4,10β): Εποικοδομητική ή ευχαριστιακή η σύναξη των πιστών στην Επιστολή Βαρνάβα;», *ΔΒΜ* 16 (1997), 5–26 (= *Θέματα ερμηνείας και θεολογίας*, 365–94).

2.3 «Περὶ το χειρόγραφο 7Q5 του Qumran», *Γρηγόριος ο Παλαμάς* 769 (1997) 619–38 (= *Θέματα ερμηνείας και θεολογίας*, 105–29).

2.4 «“Εὕρισκει αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ ἱερῷ” (Ιω. 5,14α): Συνάντηση και αποκάλυψη», *ΕΕΘΣΑ* 33 (1998), 649–72 (= *Θέματα ερμηνείας και θεολογίας*, 157–93).

2.5 «Die Exegese von Mt. 5,13–16 bei den griechischen Kirchenvätern und christlichen Schriftstellern der ersten fünf Jahrhunderte», *Γρηγόριος ο Παλαμάς* 82/777 (1999), 283–311.

2.6 «“Τὸ πλήρωμα τοῦ τὰ πάντα ἐν πᾶσι πληρουμένου”»: Εκκλησία και κόσμος στην προς Εφεσίους Επιστολή βάσει του Εφ. 1,23β και της συνάφειάς του», *Ο απόστολος Παῦλος και το φυσικό περιβάλλον*, Βέροια: Ιερά Μητρόπολις Βεροίας, 1999, 211–40 (= *Θέματα ερμηνείας και θεολογίας*, 329–63).

2.7 «Ο θάνατος του Ιωάννη του Βαπτιστή. Αφηγηματική τεχνική και χριστολογία στο κατά Μάρκον ευαγγέλιο», *Θεολογία* 71 (2000), 245–307 (= *Θέματα ερμηνείας και θεολογίας*, 15–104, βλ. και 2.26).

2.8 «Ρωμ. 6,10: Ερμηνευτικά και θεολογικά προβλήματα», *ΕΕΘΣΑ* 36 (2001), 819–38 (= *Θέματα ερμηνείας και θεολογίας*, 273–303).

2.9 «Jesus as Yahwe of the Old Testament Epiphanies in the Gospel according to John» στο *ΔΒΜ* 21/22 (2002/2003), 55–65 (δημοσιεύτηκε και στην ελληνική γλώσσα υπό τον τίτλο: «Ο Ιησούς ως ο Γιαχβέ των παλαιοδιαθηκικών θεοφανειών στο κατά Ιωάννην ευαγγέλιο», *Θέματα ερμηνείας και θεολογίας*, 223–55).

2.10 «Η παραβολή του ασώτου υιού. Μιά αλληγορική προσέγγιση της ιστορίας της σωτηρίας;», *Το κατά Λουκάν ευαγγέλιο: Θέματα εισαγωγικά, φιλολογικά, ιστορικά, ερμηνευτικά, θεολογικά*, Βόλος: Ι. Μ. Δημητριάδος, 2003, 219–41 (= *Θέματα ερμηνείας και θεολογίας*, 131–56).

2.11 «Χριστός και “Έλληνες” στο κατά Ιωάννην ευαγγέλιο: Ερμηνευτικές-θεολογικές απόψεις», *Κωνσταντίνος Δ. Μουρατίδης, υπέρμαχος Ορθοδοξίας*, Αθήνα: ΠΕΘ, 2003, 893–910 (= *Θέματα ερμηνείας και θεολογίας*, 195–221).

2.12 Τοποθέτηση επί της θεωρίας του δρος H. Warnecke για την ταύτιση Κεφαλληνίας - Μελίτης (Πρ. 28,1), Κεφαλληνία - Μελίτη, επιμ. Γ. Δ. Μεταλληνού (πρωτοπρεσβυτέρου), Αθήνα: Ι. Μ. Κεφαλληνίας, 2003, 253–64 (= *Θέματα ερμηνείας και θεολογίας*, 257–72).

2.13 «Η καινοδιαθηκική επιστήμη στην Ορθόδοξη Εκκλησία και Θεολογία. Ανάγκη και πρόκληση μιάς συνθέσεως», *Διακονία και λόγος. Χαριστήριος τόμος προς τιμήν του αρχιεπισκόπου Αθηνών και πάσης Ελλάδος Χριστοδούλου*, επιμ. Γ. Γαλίτη, Π. Δρακάτου, Ευ. Θεοδώρου, Χ. Κρικώνη, Μ. Μακράκης, Γ. Μαντζαρίδη, Ι. Μαρκαντώνη, Ν. Ματσούκα, Σ. Πάνου και Γ. Πατρώνου, Αθήνα: Αρμός, 2004, 53–76 (βλ. μελέτη υπ’ αρ. 2.28).

2.14 «Erwägungen zur Exegese des Alten Testaments bei den griechischen Kirchenvätern. Eine orthodoxe Sicht», *Das Alte Testament als christliche Bibel in orthodoxer und westlicher Sicht*, επιμ. Ι. Ζ. Dimitrov, J. D. G. Dunn, U. Luz και Κ.-W. Niebuhr, στη σειρά *Wissenschaftliche Untersuchungen zum Neuen Testament (WUNT)* 174, Tübingen: Mohr Siebeck, 2004, 21–38.

2.15 «“Λέγοντες τὴν ἀνάστασιν ἤδη γεγονέναι” (Β΄ Τιμ. 2,18): Ερμηνευτική, συγκριτική και θεολογική θεώρηση μιας εσχατολογικής παρεκτροπής», *Η πνευματική παρακαταθήκη του Αποστόλου Παύλου: Ποιμαντικές Επιστολές. Εισηγήσεις ΙΑ΄ Συνάξεως Ορθοδόξων Βιβλικών Θεολόγων: Λευκάδα 25–28 Σεπτεμβρίου 2003*, Θεσσαλονίκη, 2004, 205–24.

2.16 «A Mystery Hidden to Be Revealed? Philological and Theological Correlations between Eph 3 and 1», *Ethik als angewandte Ekklesiologie: Der Brief an die Epheser*, επιμ. M. Wolter, Monographische Reihe von Benedictina. Biblisch-Ökumenische Abteilung 17, Rom: Benedictina, 2005, 65–108.

2.17 «Το ιερό μυστήριο του αγίου Βαπτίσματος και οι μυστηριακές λατρείες», *Χριστιανική Λατρεία και ειδωλολατρία: Πρακτικά Στ' Πανελληνίου Λειτουργικού Συμποσίου Στελεχών Ιερών Μητροπόλεων: 20–23 Σεπτεμβρίου 2004*, Σειρά Ποιμαντική Βιβλιοθήκη 11, Αθήνα: Κλάδος Εκδόσεων της Επικοινωνιακής και Μορφωτικής Υπηρεσίας της Εκκλησίας της Ελλάδος, 2005, 199–226.

2.18 «“Πέραν τοῦ χειμάρρου τοῦ Κεδρών, ὅπου ἦν κῆπος” (Ιω. 18,1): Δύο παλαιοδιαθηκικοί υπαινιγμοί και το θέμα του ουρανίου βασιλέως στην ιωάννεια διήγηση του Πάθους», *Διακονία – Λειτουργία – Χάρισμα. Πατερική και σύγχρονη ερμηνεία της Καινής Διαθήκης. Τιμητικός τόμος προς τον Ομότιμο Καθηγητή του Πανεπιστημίου Αθηνών Γεώργιο Αντ. Γαλίτη*, επιμ. Ι. Γαλάνη, Ι. Καραβιδόπουλου, Γ. Πατρώνου, Χ. Οικονόμου, Χ. Καρακόλη, Σ. Δεσπότη, Κ. Μπελέζου, Λεβιάδα: Ι. Μ. Θηβών και Λεβαδείας: Κέντρο αρχαιολογικών, ιστορικών και θεολογικών Μελετών / Εν Πλω, 2006, 341–54 (σχεδόν ταυτίζεται με την αγγλική μελέτη υπ' αρ. 2.20).

2.19 «Δομή και Θεολογία στην προς Εφεσίους Επιστολή: Το παράδειγμα της προσευχής του Παύλου στο Εφ. 3,14–19», *Αγία Γραφή και σύγχρονος άνθρωπος. Τιμητικός Τόμος στον Καθηγητή Ιωάννη Δ. Καραβιδόπουλο*, επιμ. Χ. Οικονόμου, Π. Βασιλειάδη, Ι. Γαλάνη, Β. Γιούλτση, Δ. Καϊμάκη και Μ. Κωνσταντίνου, Θεσσαλονίκη: Πουρναράς, 2006, 213–33 (αντιστοιχεί σε μεγάλο βαθμό προς τη μελέτη υπ' αρ. 2.24).

2.20 «“Across the Kidron Brook, Where There Was a Garden:” Two Old Testament Allusions and the Theme of the Heavenly King in the Johannine Passion Narrative», *The Death of Jesus in the Fourth Gospel*, επιμ. G. van Belle, BETL 200, Leuven: Peeters, 2007, 751–60 (βλ. μελέτη υπ' αρ. 2.18).

2.21 «Η Αγία Γραφή στη ζωή και στη διδασκαλία του Γέροντος Ιωσήφ του Ησυχαστή», *Πρακτικά διορθόδοξων επιστημονικών συνεδρίων Αθηνών και Λεμεσού: Γέροντας Ιωσήφ ο Ησυχαστής: Άγιον Όρος - Φιλοκαλική εμπειρία*, επιμ. Γ. Ι. Μαντζαρίδη, Άγιον Όρος: Ιερά Μεγίστη Μονή Βατοπαιδίου, 2007, 169–85.

2.22 «Λουκάς ο αγαπητός», *Εκκλησία και ασθένεια: Πρακτικά διεθνούς ιατροθεολογικού συνεδρίου: Θήβα, 5–7 Σεπτεμβρίου 2003*, Αθήνα: Ακρίτας, 2008, 47–59.

2.23 «“Alle schlugen Sosthenes, Gallio aber kümmerte sich nicht darum” (Apg 18,17): Zur Bedeutung eines narrativen Details», *ZNW* 99 (2008) 233–46 (σχεδόν ταυτίζεται με τη μελέτη υπ' αρ. 2.25).

2.24 «Paul Praying in the Post-Pauline Era: A Structural and Theological Study of Paul's Prayer in Eph 3:14–19», *Das Gebet im Neuen Testament: Vierte europäische orthodox-westliche Exegetenkonferenz in Sambata de Sus, 4.–8. August 2007*, επιμ. Η.

Klein, V. Mihoc, K.-W. Niebuhr unter Mitarbeit von C. Karakolis, WUNT 249, Tübingen: Mohr Siebeck, 2009, 133–63 (βλ. μελέτη υπ' αρ. 2.19).

2.25 «Ο ξυλοδαρμός του αρχισυναγώγου Σωσθένους (Πρ. 18,17): Η σημασία μιας αφηγηματικής λεπτομέρειας», *Απόστολος Παύλος και Κόρινθος: Πρακτικά Διεθνούς Επιστημονικού Συνεδρίου: Κόρινθος, 23–25 Σεπτεμβρίου 2007*, επιμ. Κ. Μπελέζου, συνεργία Σ. Δεσπότη και Χ. Καρακόλη, τόμος Β', Αθήνα: Ψυχογιός, 2009, 35–57 (βλ. μελέτη υπ' αρ. 2.23).

2.26 «Narrative Funktion und christologische Bedeutung der markinischen Erzählung vom Tod Johannes des Täufers (Mk 6:14–29)», *NovT* 52/2 (2010), 134–155 (αποτελεί συνοπτική επεξεργασία της μελέτης υπ' αρ. 2.7).

2.27 «Η διήγηση της τελευταίας επιφάνειας του Ιησού στο κατά Ματθαίον Ευαγγέλιο (28,16–20): Μορφή, αφηγηματική λειτουργία και θεολογικές προεκτάσεις σε αναφορά προς τη διήγηση του περιπάτου του Ιησού επί της θαλάσσης (14,22–33)», *Αγία Γραφή και αρχαίος κόσμος. Τιμητικό αφιέρωμα στον ομότιμο καθηγητή Ιωάννη Α. Γαλάνη*, επιμ. Π. Βασιλειάδη, Μ. Κωνσταντίνου, π. Ι. Σκιαδαρέση, Χ. Ατματζίδη, Θεσσαλονίκη: Πουρναράς, 2010, 207–42.

2.28 «Новозаветна наука у православној Цркви и теологији», *Βογολογία: Часопис Православног Богословског Факултета* 1–2 (2010), 50–71 (μετάφραση στα σερβικά της μελέτης υπ' αρ. 2.13).

2.29 «Το καινοφανές του πρωτοχριστιανικού μεσσιανισμού: Ενότητα και εκδοχές του χριστολογικού κηρύγματος της πρώτης Εκκλησίας», *Η μεσσιανική ιδέα και οι μεταμορφώσεις της: Από την Παλαιά Διαθήκη ως τους πολιτικούς μεσσιανισμούς του 20ού αιώνα*, επιμ. Σ. Ζουμπουλάκη, Αθήνα: Άρτος Ζωής, 2011, 52–76.

2.30 «Ο οικουμενικός χαρακτήρας του αρχέγονου εκκλησιαστικού κηρύγματος: Η μαρτυρία της Καινής Διαθήκης», *Θεολογία* 82 (2011), 127–45.

2.31 «Semeia Conveying Ethics in the Gospel according to John», *Rethinking the Ethics of John: “Implicit Ethics” in the Johannine Writings*, επιμ. J. van der Watt και R. Zimmermann, WUNT 291, Tübingen: Mohr Siebeck, 2012, 192–212.

2.32 «“Εν ἀρχῇ ἦν ὁ Λόγος...”: Παλαιοδιαθηκικό υπόβαθρο, μετεξέλιξη και θεολογική σημασία του όρου Λόγος στό κατά Ιωάννην Ευαγγέλιο», *Ο Θεός της Βίβλου και ο Θεός των φιλοσόφων*, επιμ. Σ. Ζουμπουλάκη, Αθήνα: Άρτος Ζωής, 2012, 140–62.

2.33 «Otfried Hofius: Μια περιήγηση στον βίο και το έργο του», *ΔΒΜ* 30 (2012), 9–29.

2.34 «The Sons of Zebedee and Two Other Disciples (John 21:2): Two Pairs of Puzzling Acquaintances in the Johannine Dénouement», *Character Studies in the Fourth Gospel: Narrative Approaches to Seventy Figures in John*, επιμ. S. A. Hunt, F. Tolmie και R. Zimmermann, WUNT 314; Tübingen: Mohr Siebeck, 2013 (= Grand Rapids: Eerdmans, 2016), 663–76.

2.35 «Church and Nation in the New Testament: The Formation of the Pauline Communities», *SVTQ* 57 (2013), 361–80.

2.36 «Paul's Mission to Hispania: Some Critical Observations», *The Last Years of Paul: Essays from the Tarragona Conference, June 2013*, επιμ. A. Puig i Tàrrrech, J. M. G. Barclay και J. Frey, WUNT 352, Tübingen: Mohr Siebeck, 2015, 507–19.

2.37 «La pace, dono del Christo risorto (Gv 20,19–21)», *Beati i Pacifici: Atti del XXII Convegno ecumenico internazionale di spiritualità ortodossa: Bose, 3–6 settembre 2014* (Magnano: Qiqajon, 2015), 95–109.

2.38 «Hat die Kirche Grenzen? Neutestamentlicher Zugang mit Blick auf orthodoxe ekklesiologische Ansätze», *Wesen und Grenzen der Kirche: Beiträge des Zweiten Ekklesiologischen Kolloquiums*, επιμ. I. Moga και R. Augustin, Pro Oriente 39, Innsbruck/Wien: Tyrolia, 2015, 66–80.

2.39 «Κριτικές εκδόσεις και μετάφραση της Καινής Διαθήκης», *Η μετάφραση της Βίβλου στην Εκκλησία και στην Εκπαίδευση: Αφιέρωμα στα 25 χρόνια από την έκδοση της νέας μετάφρασης της Καινής Διαθήκης στη νεοελληνική γλώσσα*, επιμ. Β. Σταθοκόστα, Αθήνα: Ελληνική Βιβλική Εταιρεία, 2015, 27–37.

2.40 «Η ορθόδοξη πνευματική ζωή κλήρου και λαού υπό το φως των τριών πειρασμών του Κυρίου», *Εκκλησία* 92 (2015), 497–504.

2.41 «The Holy Spirit in Luke-Acts: Personal Entity or Impersonal Power? A Synchronic Approach», *The Holy Spirit and the Church according to the New Testament: Sixth International East-West Symposium of New Testament Scholars, Belgrade, August 25 to 31, 2013*, επιμ. P. Dragutinovic, K.-W. Niebuhr και J. B. Wallace σε συνεργασία με τον C. Karakolis, WUNT 354, Tübingen: Mohr Siebeck, 2016, 88–109.

2.42 «The Logos-Concept and Dramatic Irony in the Johannine Prologue and Narrative», *The Prologue of the Gospel of John: Its Literary, Theological, and Philosophical Contexts. Papers read at the Colloquium Ioanneum 2013*, επιμ. J. G. van der Watt, R. A. Culpepper και U. Schnelle, WUNT 359, Tübingen: Mohr Siebeck, 2016, 139–56.

2.43 «The Mother of Jesus in the Gospel according to John: A Narrative-Critical and Theological Perspective», *Analogia* 1 (2016), 1–16.

2.44 «The Relationship between the Septuagint and the Hebrew Bible in Origen's Exegesis: The Example of Isaiah 7:14», *Studies in Orthodox Hermeneutics: A Festschrift in Honor of Theodore G. Stylianopoulos*, επιμ. E. J. Pentiu, J. Fotopoulos και B. N. Beck, Brookline, MA: Holy Cross Orthodox Press, 2016, 95–104 (= *Canon and Culture* 16 [2014], 191–206).

2.45 «Критический текст Нового Завета: православная перспектива», στον τόμο *СОВРЕМЕННАЯ БИБЛЕИСТИКА И ПРЕДАНИЕ ЦЕРКВИ: Материалы VII ежегодной богословской конференции усской православной Церкви: Москва, 26–28 ноября 2013*, επιμ. M. G. Seleznev, Moscow: SS Cyril and Methodius Theological Institute of Post-Graduate Studies, 2016, 171–84.

2.46 «Τά καινοδιαθηκικά υπομνήματα του Π. Τρεμπέλα», *Παναγιώτης Ν. Τρεμπέλας: Μεταξύ παράδοσης και ανανέωσης, μεταξύ επιστήμης και ιεραποστολής*, επιμ. Ν. Ασπρούλη, Βόλος: Εκδοτική Δημητριάδος, 2016, 71–83.

2.47 «Recurring Characters in John 1:19–2:11: A Narrative-Critical and Reader-Oriented Approach», *The Opening of John's Narrative: Historical, Literary, and Theological Readings from the Colloquium Ioanneum 2015 in Ephesus*, επιμ. Α. Culprepper και J. Frey, WUNT 385, Tübingen: Mohr Siebeck, 2017, 17–37.

2.48 «Έχει όρια η αγάπη; Η περί αγάπης αντίληψη του κατά Ιωάννην Ευαγγελίου υπό το φως της μαρτυρίας της συνοπτικής παράδοσης», *Για την Αγάπη*, επιμ. Σ. Ζουμπουλάκη, Αθήνα: Άρτος Ζωής, 2017, 34–51.

2.49 «Is Jesus a Prophet according to the Witness of the Fourth Gospel? A Narrative-Critical Perspective», *Christ of the Sacred Stories*, επιμ. P. Dragutinovic, T. Nicklas και V. Tatalovic, WUNT 2/453; Tübingen: Mohr Siebeck, 2017, 119–39.

2.50 «Personal Relationship as a Prerequisite of Moral Imitation according to the Apostle Paul», *Personhood in the Byzantine Christian Tradition: Early Medieval and Modern Perspectives*, επιμ. Α. Torrance και S. Paschalidis, London: Routledge, 2018, 9–18.

2.51 «Η συμβολή των καθηγητών της Θεολογικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών στη σπουδή του κατά Ιωάννην Ευαγγελίου», *Πρακτικά θεολογικού συμποσίου: 180 χρόνια θεολογικών σπουδών στο Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (1837–2017) (9–11 Μαΐου 2017)*, Αθήνα: 2018, 173–85.

2.52 «Drawing Authority and Exerting Power in the Second Letter to Timothy: The Example of 2 Tim 3», *2 Timothy and Titus*, επιμ. R. Bieringer (Colloquium Oecumenicum Paulinum 20, Leuven: Peeters, 2018, 63–86.

2.53 «Das Neue Testament in der orthodoxen Kirche und Theologie: Hermeneutische Ansätze und Perspektiven», *Sacra Scripta* 16 (2018), 83–93.

2.54 «Ο δέσμιος Παύλος και το ήθος των πιστών των Φιλίππων: Νοηματικές αντιστοιχίες και ηθική διδασκαλία στο Φιλ. 1,12–2,18», *Εκκλησία - Θεολογία - Βασιλεία: Τιμητικός Τόμος για τον Καθηγητή Γεώργιο Π. Πατρόνο*, επιμ. Σ. Φωτίου, Κ. Μπελέζου, Θ. Ιωαννίδη, Α. Παλάντζα, π. Κωνσταντίνου Παπαθανασίου και π. Ηλία Διακουμάκου, Αθήνα: Σμίλη, 2019, 521–40.

2.55 «“Afterwards, Jesus found him in the Temple:” Looking for Implicit Motifs in John 5:14a», *Louvain Studies* 42 (2019), 175–89.

2.56 «Η Καινή Διαθήκη ως θεμέλιο διαλόγου και συνεργασίας μεταξύ των χριστιανικών Εκκλησιών», *Αγία Γραφή: Διάλογος Θεού – ανθρώπου*, επιμ. Μ. Σικ, Αθήνα: Ιερά Αρχιεπισκοπή Καθολικών Αθηνών, 2019, 39–47.

2.57 «Η ιεραρχική διάρθρωση στην πρώιμη Εκκλησία: Σχεδιάγραμμα προσέγγισης της καινοδιαθηκικής μαρτυρίας», *Σύναξη* 150 (2019), 4–22.

2.58 «The Unfinished Story of Nicodemus: A Reader-Centered Approach», υπό δημοσίευση στο *Expressions of the Johannine Kerygma in John 2:23–5:18: Historical, Literary, and Theological Readings from the Colloquium Ioanneum 2017 in Jerusalem*, επιμ. R. A. Culpepper και J. Frey, WUNT 423, Tübingen: Mohr Siebeck, 2019, 13–27.

2.59 «Neutestamentliche Apostelfiguren als Wegweiser zu einer übergreifenden christlichen Identität», *Identität und Authentizität von Kirchen im „globalen Dorf“: Annäherung von Ost und West durch gemeinsame Ziele?*, επιμ. D. Schon, Schriften des Ostkircheninstituts der Diözese Regensburg 4, Regensburg: Pustet, 2019, 40–50.

2.60 «Σάββας Αγουρίδης: Ο ρηξικέλευθος βιβλικός επιστήμων και θεολόγος», *Σάββας Αγουρίδης: Επιστημονική μαρτυρία, εκκλησιαστική & κοινωνική διακονία*, Αθήνα: Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, 2019, 17–29.

2.61 «Οι τελευταίες εξελίξεις γύρω από το Μάθημα των Θρησκευτικών και η αναγκαιότητα της διδασκαλίας της Βίβλου στο σχολικό πρόγραμμα», *ΕλΘΕ* 2/2 (2019), 9–18.

2.62 «Пророческая Христопогия в Евангелии от Марка? Подход, Ориентированный на Читателя», *История и Теология в Евангельских Повествованиях Материалы Седьмого Совместного Симпозиума Восточноевропейских и Западных Исследователей Нового Завета*, Μόσχα 2019, 190–204.

2.63 «Οι περί Ιουδαίων απόψεις του ιερού Φωτίου», *Θεολογία* 91 (2020), 7–31.

2.64 «Η έννοια της ελπίδας στη θεολογική σκέψη του αποστόλου Παύλου», *Για την ελπίδα*, επιμ. Σ. Ζουμπουλάκης, Αθήνα: Άρτος Ζωής, 2020, 186–205.

2.65 «Is There Such a Thing as Prophetic Christology in the Gospel of Mark? A Reader-Centered Approach», *History and Theology in the Gospels: Seventh International East-West Symposium of New Testament Scholars, September 26 to October 1, 2016*, επιμ. T. Nicklas, K.-W. Niebuhr και M. Seleznev, WUNT 447, Tübingen: Mohr Siebeck, 2020; 333–42.

2.66 «Ο “Καιρός” και η θρησκευτική εκπαίδευση στην Ελλάδα», *ΕλΘΕ* 3/1 (2020), 139–42.

2.67 «Η πρακτική της νηστείας στον σύγχρονο κόσμο υπό το φως της μαρτυρίας του αποστόλου Παύλου», *Η Αγία και Μεγάλη Σύνοδος της Ορθόδοξου Εκκλησίας: Η Ορθόδοξη Εκκλησία στον 21ο αιώνα*, Θεσσαλονίκη: Θεολογική Σχολή Α.Π.Θ., 2020, 593–604.

2.68 «Simon Peter in the Gospel according to John: His Historical Significance according to the Johannine Community’s Narrative», *Analogia* 10 (2020), 35–45.

2.69 «Death, Life, and Resurrection: Christology, Ethics, and Soteriology in Romans 6,1–14», *Dying with Christ – New Life in Hope: Romans 5,12–8,39*, επιμ. J. M. G. Barclay, Colloquium Oecumenicum Paulinum 24, Leuven: Peeters, 2021, 43–75.

2.70 «The Lame Man (John 5:1–18) as a Model for the Johannine Jews: A Narrative and Reader-Response Analysis», *Signs and Discourses in John 5 and 6: Historical, Literary, and Theological Readings from the Colloquium Ioanneum 2019 in Eisenach*, επιμ. J. Frey και C. R. Koester, WUNT 463, Tübingen: Mohr Siebeck, 2021, 15–28.

2.71 «Η προϋπαρξη του Ιησού στο κατά Μάρκον Ευαγγέλιο υπό παλαιοδιαθηκικό πρίσμα», *Βιβλικές μεταφράσεις: Ιστορία και πράξη. Επετειακός επιστημονικός τόμος για τα διακόσια χρόνια της Ελληνικής Βιβλικής Εταιρίας*, επιμ. Κ. Γ. Τσικνάκη, Μ. Σικ, Αθήνα: Ελληνική Βιβλική Εταιρία, 2021, 461–70.

2.72 «Feindliche, zweifelnde und glaubende Juden im Johannesevangelium: Ein narrativ-kritischer Versuch», *Antagonismen in neutestamentlichen Schriften: Studien zur Neuformulierung der “Gegnerfrage” jenseits des Historismus*, επιμ. S. Alkier, Beyond Historicism: New Testament Studies Today 1, Paderborn: Brill Schöningh, 2021, 386–406.

2.73 «Die Kirchenväter können das eigene Verstehen anleiten, aber nicht ersetzen: Eine orthodoxe Perspektive», *Sola Scriptura ökumenisch*, συγγρ. S. Alkier, C. Karakolis, T. Nicklas, *Biblische Argumente in öffentlichen Debatten 1*, Paderborn: Brill Schöningh, 2021, 55–72.

2.74 «Die Gleichzeitigkeit von Lesern und Gelesenem: Wie das Lesebuch zum Lebensbuch wird – wie die Bibel präsent werden kann», *ένθ. αν.* 131–45.

2.75 «Auch von den anderen kann man lernen und bereichert werden», *ένθ. αν.* 170–88.

2.76 «Gemeinsam am Herrenmahl teilnehmen – gemeinsam Eucharistie feiern», *ένθ. αν.* 191–206.

3. Άρθρα - κηρύγματα - ομιλίες - CD-ROM

3.1 «Τί ἐμοὶ καὶ σοὶ, γύναι;», *Ανάπλασις* 368 (1997), 25–26 (= *Ερμηνευτικές προσεγγίσεις*, 63–68).

3.2 «Ο υἱός του ἀνθρώπου», *Ανάπλασις* 369 (1997), 68–69 (= *Ερμηνευτικές προσεγγίσεις*, 41–45).

3.3 «Η έννοια του ἰλασμοῦ», *Ανάπλασις* 371 (1997), 142–143 / 372 (1997), 173–74 (= *Ερμηνευτικές προσεγγίσεις*, 107–14).

3.4 «Η γενεαλογία του Κυρίου», *Ανάπλασις* 373 (1998), 22–23 (= *Ερμηνευτικές προσεγγίσεις*, 13–19 (= *Άμπελος: Περιοδικό της Ι. Μ. Ηλείας & Ωλένης* 53 [2004], 4–6).

3.5 «Οι ἀδελφοί του Κυρίου», *Ανάπλασις* 374 (1998), 55–57 (= *Ερμηνευτικές προσεγγίσεις*, 47–54).

3.6 «Η ἀμαρτία του εκ γενετής τυφλοῦ», *Ανάπλασις* 375 (1998), 87–89 (= *Ερμηνευτικές προσεγγίσεις*, 69–76).

3.7 «Τό “ὑπέρ των νεκρῶν” βάπτισμα», *Ανάπλασις* 376 (1998), 116–18 (= *Ερμηνευτικές προσεγγίσεις*, 115–22).

3.8 «Ἐγώ εἶμι», *Ανάπλασις* 377 (1998), 150–52 (= *Ερμηνευτικές προσεγγίσεις*, 77–84).

3.9 «Η δυνατότητα μετανοίας των “παραπεσόντων”», *Ανάπλασις* 379 (1999), 28–31 (= *Ερμηνευτικές προσεγγίσεις*, 131–40).

- 3.10 «Ηρώδης ο βασιλεύς», *Ανάπλασις* 382 (1999), 150–52 (= *Ερμηνευτικές προσεγγίσεις*, 21–27).
- 3.11 «Τό μυστικό του Μεσσία», *Ανάπλασις* 383 (1999), 188–91 (= *Ερμηνευτικές προσεγγίσεις*, 29–39).
- 3.12 «Η καταστροφή του κόσμου», *Ανάπλασις* 384 (1999), 233–36 (= *Ερμηνευτικές προσεγγίσεις*, 141–49).
- 3.13 «Η επιθανάτια φωνή του Κυρίου», *Ανάπλασις* 386 (2000), 82–84 (= *Ερμηνευτικές προσεγγίσεις*, 55–62).
- 3.14 «Η χορήγηση του Αγίου Πνεύματος», *Ανάπλασις* 387 (2000), 117–19 (= *Ερμηνευτικές προσεγγίσεις*, 97–105).
- 3.15 «Μή μου άπτου», *Ανάπλασις* 389 (2000), 182–85 (= *Ερμηνευτικές προσεγγίσεις*, 85–95).
- 3.16 «Τά δώρα των μάγων», *Ανάπλασις* 390 (2000), 216–18 (= *Ερμηνευτικές προσεγγίσεις*, 151–57).
- 3.17 «Καί μετά το θάνατο; Η αγωνία του αρχαίου ανθρώπου και η ανάσταση του Χριστού», *Τόλμη* 52 (2005), 28–31.
- 3.18 «Τρίτο συμπόσιο ανατολικών και δυτικών καινοδιαθηκολόγων: “Ενότητα και πολυμορφία στην καινοδιαθηκική εκκλησιολογία”», *ΔΒΜ* 23 (2005), 265–71.
- 3.19 Τοποθέτηση στη συζήτηση «Η Εκκλησία ως Σώμα: Η ανάδειξη των επισκόπων και η θέση των λαϊκών», *Σύναξη* 97 (2006), 61–62.
- 3.20 «Το Ευαγγέλιο του Ιούδα: Μία ακόμη εκδοχή του αρχαίου γνωστικού μύθου με νέο πρωταγωνιστή», *Το Έθνος* 21-04-2006.
- 3.21 «Ο κόσμος σε κρίση και η κρίση του Θεού. Σχεδιάσμα βιβλικής προσέγγισης», *Σύναξη* 100 (2006), 22–27.
- 3.22 «Οι Ποιμαντικές Επιστολές», *Ο Αστήρ της Ανατολής* 149 (11/2006), 299–300.
- 3.23 Γ. Φίλια και Χ. Καρακόλη, *CD-ROM Θρησκευτικών Α' - Β' - Γ' Γυμνασίου*, Αθήνα: ΟΕΔΒ, 2006.
- 3.24 «Συνέχεια και ασυνέχεια στη σχέση μεταξύ των δύο Διαθηκών», *Εστιακά Σύμμεικτα: Ετήσια έκδοση Εστίας Περίδων Μουσών Κατερίνης «Εταιρείας Περικών Μελετών»* 1 (2008), 51–63.
- 3.25 «Erste internationale Konferenz “Der Apostel Paulus und Korinth”: 1950 Jahre nach der Abfassung der Korintherbriefe (Korinth, 23–25 September 2007)», *Zeitschrift für die neutestamentliche Wissenschaft* 99 (2008), 139–41.
- 3.26 «Resümee der Diskussionen», *Einheit der Kirche im Neuen Testament. Vorträge des Dritten ostwestlichen Symposiums europäischer Neutestamentler, St. Petersburg, 24–31.08.2005*, επιμ. Α. Alexeev, C. Karakolis και U. Luz, WUNT 218, Tübingen: Mohr Siebeck, 2008, 277–87.
- 3.27 «Ελλαδική Εκκλησία και Επιστήμη της Καινής Διαθήκης: Ιστορία, παρόν, προοπτικές», *Εσωστρέφεια: Διαπίστωση και αντιμετώπιση ενός νεοελληνικού φαινομένου*, Αθήνα: Ακρίτας, 2009, 161–71.

3.28 In Memoriam: Savvas Agouridis (1921–2009), *Orthodoxes Forum* 23 (2009), 105–6.

3.29 «Β΄ Κυριακή από του Πάσχα (Θωμά). Ευαγγέλιο: Ιω 20,19–31», *Κυριακοδρόμιο: Γραπτά κηρύγματα βιβλικών θεολόγων στα ευαγγελικά αναγνώσματα*, Αθήνα: Άρτος Ζωής, 2011, 283–92.

3.30 «Γ΄ Κυριακή από του Πάσχα (Μυροφόρων). Ευαγγέλιο: Μκ 15,43 – 16,8», *ένθ. αν.*, 293–301.

3.31 «Δ΄ Κυριακή από του Πάσχα (Παραλύτου). Ευαγγέλιο: Ιω 5,1–15», *ένθ. αν.*, 302–10.

3.32 «Ε΄ Κυριακή από του Πάσχα (Σαμαρείτιδος). Ευαγγέλιο: Ιω 4,5–42», *ένθ. αν.*, 311–22.

3.33 «Στ΄ Κυριακή από του Πάσχα (Τυφλού). Ευαγγέλιο: Ιω 9,1–38», *ένθ. αν.*, 323–34.

3.34 «Preface», στον τόμο *Gospel Images of Jesus Christ in Church Tradition and in Biblical Scholarship: Fifth International East-West Symposium of New Testament Scholars, Minsk, September 2–9, 2010*, επιμ. C. Karakolis, K.-W. Niebuhr, S. Rogalski, WUNT 288, Tübingen: Mohr Siebeck, 2012, IX–XIII (από κοινού με τους έτερους συνεκδότες).

3.35 «Group Discussion: Summaries and Reflections», *ένθ. αν.*, 405–8.

3.36 «Final Plenary Discussion: A Summary», *ένθ. αν.*, 421–24.

3.37 «Наративна Анааиза//Наративни Критицизам (narrative criticism)», *Лексикон Библијске Егзегезе (ΛΒΕ)*, 270–73.

3.38 «Ο “Καιρός” και η θρησκευτική εκπαίδευση στην Ελλάδα», *Ελληνική περιοδική έκδοση για τη Θρησκευτική Εκπαίδευση* 3 (2020), 139–42.

4. Βιβλιοκρισίες και βιβλιοπαρουσιάσεις

4.1 «Otfried Hofius / Hans-Christian Kammler, *Johannesstudien*, Tübingen: Mohr Sebeck, 1996», *ΔΒΜ* 16 (1997), 69–74.

4.2 «Jörg Frey, *Die johanneische Eschatologie I*, Tübingen: Mohr Siebeck, 1997», *ΔΒΜ* 17 (1998), 102–8.

4.3 «Τό έργο του Παναγιώτη Ανδριόπουλου», *ΕΕΘΣΑ* 33 (1998), 71–77.

4.4 «Δημητρίου Τρακατελλη (Αρχιεπισκόπου Αμερικής), *Οι Πατέρες ερμηνεύουν: Απόψεις πατερικής βιβλικής ερμηνείας*, Αθήνα: Αποστολική Διακονία, 1996», *Ανάπλασις* 384 (1999), 238–40.

4.5 «Georgios I. Mantzaridis, *Grundlinien christlicher Ethik*, Veröffentlichungen des Instituts für Orthodoxe Theologie 6, St. Ottilien: Eos, 1998», *Ανάπλασις* 385 (2000), 35–36.

4.6 «Χρήστου Οικονόμου, *Η συγκρότηση της πρώτης Χριστιανικής Κοινότητας της Θεσσαλονίκης*, Θεσσαλονίκη: Πουρναράς, 1999», *Ανάπλασις* 387 (2000), 123–24.

4.7 «Hans-Christian Kammler, *Christologie und Eschatologie: Joh 5,17–30 als Schlüsseltext johanneischer Theologie*, Tübingen: Mohr Siebeck, 2000», *ΔΒΜ* 19 (2000), 133–35.

4.8 «Otfried Hofius, *Neutestamentliche Studien*, Tübingen: Mohr Siebeck, 2000», *ΔΒΜ* 20 (2001) 138–46.

4.9 «Jens Schröter, *Jesus und die Anfänge der Christologie. Methodologische und exegetische Studien zu den Ursprüngen des christlichen Glaubens*, Neukirchen-Vluyn: Neukirchener, 2001», *Orthodoxes Forum* 17 (2003), 104–7.

4.10 «Otfried Hofius, *Paulusstudien II*, WUNT 143, Tübingen: Mohr Siebeck, 2002», *ΔΒΜ* 23 (2005), 121–29.

4.11 «Hans Klein, *Der Brief des Apostels Paulus an die Römer übersetzt und erklärt*», *Sacra Scripta* 17 (2019), 213–14.

5. Μεταφράσεις

5.1 Otfried Hofius, «Η κοινωνία του ουρανίου και του επιγείου κόσμου στη Θεία Λειτουργία της Εκκλησίας: Βιβλικοθεολογική θεώρηση», *ΔΒΜ* 14 (1995), 32–54.

5.2 Otfried Hofius, «Η μαρτυρία της Αποκαλύψεως του Ιωάννου περί της θεότητας του Ιησού Χριστού», *1900ετηρίς της Αποκαλύψεως Ιωάννου: Πρακτικά Διεθνούς Διεπιστημονικού Συμποσίου: Αθήναι-Πάτμος, 17–26 Σεπτεμβρίου 1995*, Αθήναι: Ιερά Πατριαρχική Μονή αγ. Ιωάννου του Θεολόγου εν Πάτμω, 1999, 87–98.

5.3 Otfried Hofius, «Ο λόγος του Θεού μέσα στον λόγο του ανθρώπου. Τό ευαγγέλιο στην Α΄ προς Θεσσαλονικείς επιστολή», *Ο απόστολος Παύλος και ο ευρωπαϊκός πολιτισμός. Πρακτικά Διεθνούς Επιστημονικού Συνεδρίου: Βέροια, 26–28 Ιουνίου 1997*, Βέροια: Ι. Μ. Βεροίας, 1997, 151–61.

5.4 Otfried Hofius, «“Εἷς Θεός - εἷς Κύριος”»: Δομή και περιεχόμενο της ομολογίας του Α΄ Κορ. 8,6», *Ο απόστολος Παύλος και η Ελλάδα: Πρακτικά Διεθνούς Επιστημονικού Συνεδρίου: Βέροια, 25–27 Ιουνίου 1998*, Βέροια: Ι. Μ. Βεροίας, 1998, 101–9.

5.5 Otfried Hofius, «Ο Χριστός ως συνδημιουργός και ανακαινιστής της κτίσεως κατά τον χριστολογικό ύμνο Κολ. 1,15–20», *Ο απόστολος Παῦλος και το φυσικό περιβάλλον. Πρακτικά Διεθνούς Επιστημονικού Συνεδρίου: Βέροια, 25–28 Ιουνίου 1999*, Βέροια: Ι. Μ. Βεροίας, 1999, 127–39.

5.6 Otfried Hofius, «Η ανάσταση του Λαζάρου: Η διήγηση Ιω. 11,1–44 ως μαρτυρία αφηγηματικής χριστολογίας», *Θεολογία* 76 (2005), 443–65.

5.7 Ulrich Luz, «Κειμενική ερμηνεία και εικονογραφία», *ΔΒΜ* 23 (2005), 151–73.

5.8 Otfried Hofius, «“Επίθεσις τῶν χειρῶν τοῦ πρεσβυτερίου”»: Συλλογισμοί σχετικά με την περί χειροτονίας αναφορά του Α΄ Τιμ. 4,14», *Αγία Γραφή και σύγχρονος*

άνθρωπος: Τιμητικός Τόμος στον Καθηγητή Ιωάννη Δ. Καραβιδόπουλο, επιμ. Χ. Οικονόμου, Π. Βασιλειάδη, Ι. Γαλάνη, Β. Γιούλτση, Δ. Καϊμάκη και Μ. Κωνσταντίνου, Θεσσαλονίκη: Πουρναράς, 2006, 487–502.

5.9 Otfried Hofius, «Κοινωνία στην τράπεζα του Κυρίου: Η μαρτυρία της Καινής Διαθήκης», *ΔΒΜ* 24 (2006), 107–22.

5.10 Otfried Hofius, «Άνθρωπος και κτίση: Ρωμ. 8,18–25 και η ερμηνεία του ιερού Χρυσοστόμου», *ΙΓ΄ Παύλεια: Πρακτικά διεθνούς επιστημονικού συνεδρίου: Από τον Απόστολο Παύλο στον ιερό Χρυσόστομο: Βέροια, 26–28 Ιουνίου 2007*, Βέροια: Ι. Μ. Βεροίας, 2007), 131–49.

5.11 Otfried Hofius, «Η βιβλική μαρτυρία περί Ιησού Χριστού και ο θρησκευτικός πλουραλισμός», *ΔΒΜ* 26 (2008), 95–100.

5.12 Otfried Hofius, «Η ανάσταση των νεκρών ως γεγονός σωτηρίας: Σκέψεις στο 15ο κεφάλαιο της Α΄ προς Κορινθίους Επιστολής», *Απόστολος Παύλος και Κόρινθος: Πρακτικά Διεθνούς Επιστημονικού Συνεδρίου: Κόρινθος, 23–25 Σεπτεμβρίου 2007*, επιμ. Κ. Μπελέζου συνεργία Σ. Δεσπότη και Χ. Καρακόλη, τόμος Α΄, Αθήνα: Ψυχογιός, 2009, 623–41.

5.13 Otfried Hofius, «“Η αλήθεια τοῦ εὐαγγελίου”»: Ερμηνευτικές και θεολογικές σκέψεις σχετικά με την αξίωση αλήθειας του παύλειου κηρύγματος», *ΔΒΜ* 27B (2009), 54–77.

5.14 Otfried Hofius, «Η ανάσταση του Λαζάρου στους λειτουργικούς ύμνους της Ορθόδοξης Εκκλησίας: Μια συμβολή στην ιστορία της ερμηνείας του Ιω. 11,1–44», *Αγία Γραφή και αρχαίος κόσμος: Τιμητικό αφιέρωμα στον ομότιμο καθηγητή Ιωάννη Δ. Γαλάνη*, επιμ. Π. Βασιλειάδη, Μ. Κωνσταντίνου, π. Ι. Σκιαδαρέση, Χ. Αματζίδη, Θεσσαλονίκη: Πουρναράς, 2010, 131–49.

5.15 Otfried Hofius, «Δομή και λογική ακολουθία του ύμνου του Λόγου στο Ιω. 1,1–18», *Η αλήθεια του ευαγγελίου: Συναγωγή καινοδιαθηκικών μελετών*, επιμ. Χρ. Καρακόλη, π. Ι. Σκιαδαρέση και Μ. Χατζηγιάνη, Αθήνα: Άρτος Ζωής, 2012, 33–80.

5.16 Otfried Hofius, «Η αποστολική περί Χριστού μαρτυρία και η Παλαιά Διαθήκη: Θέσεις», *ένθ. αν.*, 482–96.

5.17 Otfried Hofius, «Το εκ των Ο΄ κείμενο του Δαν. 7,13–14: Σκέψεις σχετικά με τη μορφή και το μήνυμά του», *ένθ. αν.*, 497–530.

5.18 Klaus-Michael Bull, *Βιβλογνωσία της Καινής Διαθήκης: Κανονικά βιβλία και Αποστολικοί Πατέρες*, Βιβλική Επιστήμη 1, Αθήνα: Πεδίο, 2015, σσ. 366.

6. Εκδόσεις συλλογικών έργων και τόμων μελετών

6.1 Ι. Γαλάνη, Ι. Καραβιδόπουλου, Γ. Πατρώνου, Χ. Οικονόμου, Χ. Καρακόλη, Σ. Δεσπότη, Κ. Μπελέζου (εκδ.), *Διακονία – Λειτουργία – Χάρισμα: Πατερική και σύγχρονη ερμηνεία της Καινής Διαθήκης: Τιμητικός τόμος προς τον Ομότιμο Καθηγητή του*

Πανεπιστημίου Αθηνών Γεώργιο Αντ. Γαλίτη, Λεβάδεια: Ι. Μητρόπολις Θηβών και Λεβαδείας-Κέντρο Αρχαιολογικών, Ιστορικών και Θεολογικών Μελετών / Εν πλω, 2006, σσ. 615.

6.2 A. Alexeev, C. Karakolis, U. Luz (επιμ.), *Einheit der Kirche im Neuen Testament. Vorträge des dritten ostwestlichen Symposiums europäischer Neutestamentler, St. Petersburg, 24–31.08.2005*, WUNT 218, Tübingen: Mohr Siebeck, 2008, σσ. 311.

6.3 H. Klein, V. Mihoc, K.-W. Niebuhr unter Mitarbeit von C. Karakolis (επιμ.), *Das Gebet im Neuen Testament. Vierte europäische orthodox-westliche Exegetenkonferenz in Sambata de Sus, 4.–8. August 2007*, WUNT 249, Tübingen: Mohr Siebeck, 2009, σσ. 483.

6.4 Κ. Μπελέζου συνεργία Σ. Δεσπότη και Χ. Καρακόλη (επιμ.), *Απόστολος Παύλος και Κόρινθος: Πρακτικά Διεθνούς Επιστημονικού Συνεδρίου (Κόρινθος, 23–25 Σεπτεμβρίου 2007)*, 2 τόμοι, Αθήνα: Ψυχογιός, 2009, σσ. 1632.

6.5 C. Karakolis, K.-W. Niebuhr και S. Rogalski (επιμ.), *Gospel Images of Jesus Christ in Church Tradition and in Biblical Scholarship: Fifth International East-West Symposium of New Testament Scholars, Minsk, September 2–9, 2010*, WUNT 288, Tübingen: Mohr Siebeck, 2012, σσ. 458.

6.6 O. Hofius, *Η αλήθεια του ευαγγελίου: Συναγωγή καινοδιαθηκικών μελετών, μετάφρ. και επιμ. Χρ. Καρακόλη, π. Ι. Σκιαδαρέση και Μ. Χατζηγιάννη*, Αθήνα: Άρτος Ζωής, 2012, σσ. 542.

6.7 P. Dragutinovic, K.-W. Niebuhr, J.B. Wallace in co-operation with Christos Karakolis (επιμ.), *The Holy Spirit and the Church according to the New Testament: Sixth International East-West Symposium of New Testament Scholars, Belgrade, August 25 to 31, 2013*, WUNT 354, Tübingen: Mohr Siebeck, 2016, σσ. 516.